

Hoogbegaafdheid

Hieronder staat een overzicht van veel voorkomende eigenschappen, zoals die in de literatuur worden genoemd. Een hoogbegaafde kind hoeft niet alle eigenschappen in onderstaand overzicht te bezitten. Het omgekeerde is ook het geval: als iemand één of meerdere van deze gedragsaspecten vertoont, hoeft dit niet automatisch te betekenen dat hij/zij hoogbegaafd is.

Kenmerken hoogbegaafd kind		
1	Hoge intelligentie	(Hoog)begaafde kinderen beschikken over hoge intellectuele capaciteiten. Een hoge score op een intelligentietest (IQ > 130) of hoge prestaties op andere test is hiervan een indicatie.
2	Vroege ontwikkeling	(Hoog)begaafde kinderen zijn geestelijk vroegrijp en worden gekenmerkt door een ontwikkelingsvoorsprong. Zij kunnen meestal op vroege leeftijd al lezen, praten, schrijven en hebben een vroege ontwikkeling van getalbegrip. Hierdoor kunnen zij zich gemakkelijk leerstof uit hogere leerjaren eigen maken. Ook stellen zij op jonge leeftijd al levensbeschouwelijke vragen en denken zij al vroeg na over de zin van het leven.
3	Uitblinken op één of meerdere gebieden	Een bijzondere begaafdheid kan tot uitdrukking komen in motorische, sociale, artistieke en intellectuele vaardigheden. Vaak treden deze begaafdheidsvormen gecombineerd op en blinken (hoog)begaafde kinderen uit in meerdere gebieden, zoals bijvoorbeeld in taal en wiskunde. (Hoog)begaafde kinderen hebben op taalgebied een grote woordenschat en vertonen een zeer goed en adequaat woordgebruik.
4	Gemakkelijk kunnen leren	(Hoog)begaafde kinderen hebben over het algemeen een zeer goed geheugen en kunnen hierdoor goed informatie onthouden en verwerken. Zij begrijpen nieuwe leerstof dan ook aanzienlijk sneller dan gemiddelde leerlingen en zijn daardoor sneller klaar met opdrachten en huiswerk. Hierdoor hebben zij vaak een leertempo dat beduidend hoger is dan het tempo van de gemiddelde leerling.
5	Goed leggen van (causale) verbanden	(Hoog)begaafde kinderen kunnen gemakkelijk (causale) verbanden leggen en hebben hierover een goed overzicht.
6	Het makkelijk kunnen analyseren van problemen	(Hoog)begaafde kinderen zijn snelle probleem analyseerders. Zij kunnen snel vaststellen wat de aard van een probleem is. Daarnaast zijn (hoog)begaafde kinderen vaak vindingrijk in het ontwikkelen van eigen oplossingsmethoden. Dit kan soms problemen opleveren als zij zich een verkeerde oplossingsmethode hebben aangeleerd, omdat zij deze methode moeilijk weer los kunnen laten.
7	Het maken van grote denksprongen	Een (hoog)begaafde kinderen maakt grotere leerstappen en heeft daarom minder tijd nodig.

8	Voorkeur voor abstractie	(Hoog)begaafde kinderen kunnen goed abstract denken. Zij generaliseren gemakkelijker dan hun andere klasgenoten en hebben een goed overzicht van de kennisgehelen. Zij hebben geen behoefte aan concretisering van de lesstof door het gebruik van voorbeelden.
9	Hoge mate van zelfstandigheid	(Hoog)begaafde kinderen willen liever niet geholpen worden en geven de voorkeur aan zelfstandig werken. Bij het werken in groepsverband vertoont het (hoog)begaafde kind veel initiatief en neemt hij/zij vaak de leiding. Bovendien wil het kind dingen graag op zijn/haar eigen wijze doen, zoals het zelf bedenken van een methode voor het uitrekenen van sommen.
10	Brede of juist specifieke interesse, hoge motivatie, veel energie	Het is belangrijk dat het onderwerp van de opdracht het kind interesseert. Bij (hoog)begaafde kinderen is namelijk 'het kunnen' een voorwaarde, maar 'het willen' van even groot belang. Als het onderwerp aansluit bij de interesse van het kind, dan is motivatie verzekerd. Er is aangetoond dat talent pas doorzet als de kinderen plezier beleven aan de (leer)activiteiten. Een kenmerk van (hoog)begaafde kinderen is dat zij zeer leergierig zijn. Als een onderwerp het kind interesseert dan pluist hij het onderwerp vaak tot op de bodem uit. Maar het tegenovergestelde geldt ook: als een (hoog)begaafde geen interesse heeft voor een bepaald onderwerp, dan kan hij moeilijk de motivatie opbrengen om zich erin te verdiepen.
11	Creatief/origineel	In de opdrachten laten (hoog)begaafde kinderen vaak zien dat zij originele en creatieve ideeën en/of oplossingen hebben. Zij maken onverwachte zijsprongen en hebben grote verbeeldingskracht.
12	Perfectionistisch	(Hoog)begaafde kinderen zijn perfectionistisch aangelegd. Zij houden niet van half werk.
13	Apart gevoel voor humor	(Hoog)begaafde kinderen bezitten over het algemeen een apart gevoel voor humor.
14	Hoge mate van concentratie	(Hoog)begaafde kinderen kennen een hoge mate van concentratie en hebben daarbij een langere aandacht spanne dan de gemiddelde leerlingen.
15	Hoogsensitief	Sommige (hoog)begaafde kinderen zijn ook hoogsensitief. Zij nemen (subtiel) nuances waar in de lichaamstaal van anderen of/ en ze zijn zeer gevoelig voor bepaalde geluiden, geuren en textielsoorten.

(Bron: <http://talentstimuleren.nl> - SLO)

Het hierboven geschetste beeld – hoge intelligentie, creatieve denkstijl en taakgerichtheid geeft aan dat de belevingswereld van een hoogbegaafd kind vele malen groter is dan de wereld die de school doorgaans aanbiedt. Deze discrepantie maakt het signaleren op schoolniveau niet altijd even gemakkelijk. Het verschil tussen hoe een intelligent kind zich uit en de uitingsvormen van een hoogbegaafd kind wordt ook nog eens duidelijk in de lijst van John Irvine (2000). Bron: <http://eureka.inos.nl>

Intelligent kind	Hoogbegaafd kind
Kent de antwoorden	Heeft altijd vragen
Is ervaren in het van buiten leren	Is een groot gisser (probeert af te leiden uit de context)
Is geïnteresseerd in objecten	Is een zeer nieuwsgierige onderzoeker
Is gefocust en oplettend	Is diep mentaal en fysiek betrokken, soms afwezig hierdoor wegdromend
Houdt van simpele logica	Drijft op complexiteit
Houdt van woorden	Gebruikt ongewoon complexe vocabulaire
Heeft goede ideeën	Heeft flitsende, gekke, onnozele en vreemde ideeën
Werkt hard	Hangt wat rond en probeert uit / test uit
Beantwoordt de vragen	Discussieert in detail, is kritisch, bewerkt stellingen
Presteert bovengemiddeld op school	Kan bovengemiddeld, maar ook gemiddeld of benedengemiddeld presteren
Hoort bij de top van de groep	Is vaak een eenling
Luistert met interesse	Laat sterke gevoelens en opinies zien
Leert gemakkelijk	Weet het vaak al
Heeft 6 à 8 herhalingen nodig voor meesterschap	Heeft 1 à 2 herhalingen nodig voor meesterschap
Begrijpt ideeën	Ontwikkelt en bewerkt ideeën
Geniet van leeftijdgenoten	Prefereert vaak ouder gezelschap
Begrijpt de bedoeling of betekenis	Onderzoekt de toepassingen
Maakt zijn werk af	Start projecten
Kopieert nauwkeurig	Creëert nieuwe projecten
Houdt van school	Geniet van leren
Technicus	Uitvinder
Is tevreden over eigen leren/kunnen	Is hoogst zelfkritisch